І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 142. ЦЕНТІВ 12 CENTS — ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 25-го ЛИПНЯ (JULY) 1959 — TWO SECTIONS (SECTION 1) — No. 142. VOL. LXVI.

ПРОПОНУЮТЬ ОКРЕМУ АҐЕНЦІЮ ДЛЯ ДОПОМОГИ ЗАКОРДОНОВІ

Вашинґтон. — Президентський комітет для вивчення військової допомоги ЗДА закордонові, очолюваний Вільямом Дрейпером і складений з колишніх високих урядовців, рекомендує створити окрему урядову аґенцію, яка керувала б справою допомоги закордонові. Це найважливіша рекомендація цього комітету в його черговому звіті Президентові, який Айзенгавер без своїх коментарів переслав Конґресові 23-го липня. Ця нова аґенція повинна бути поза державним департаментом, хоч і мала б діставати політичні вказівки від цього департаменту. У звіті цього комітету стверджується, що деяку частину фондів, призначених на допомогу, витрачалося даремно, бо була лиха адміністрація цими видатками. У звіті говориться про те, що треба б зробити заходи в цьому напрямку, щоб подібні помилки були неможливі в майбутньому. Недавно Уряд Головної Контролі ствердив, що в адміністрації допомогою закордонові були неправильності і марнотравства, і що деякі урядові аґенції не хочуть дозволити головному прокураторові Джозефові Кемпбеллові вглянути до всіх документів, які відносяться до цієї проблеми. У звіті пишеться таке: „Віримо, що адміністрація і координація в розділюванні допомоги покращала в останніх роках, але немає найменшого сумніву, що оправдані є критичні голоси в цій справі. Але, прийшли до заключення, що програму закордонної допомоги треба продовжувати і поліпшувати її адміністрацію, а не її зменшувати або й зліквідувати". Комітет пропонує плянування цієї допомоги на довгі роки. Досі закордонна допомога відбувається через різні урядові аґенції, що є при кількох департаментах. Комітет пропонує її централізацію. Закордонні представники держав, які дістають американську допомогу, деколи не можуть пізнати цілі і завдання, які має виконати ця допомога. Навіть у Вашинґтоні добре не знають, яку допомогу дістають окремі держави. На думку комітету ЗДА мали б право вимагати, щоб держави, які дістають американську допомогу, мали чесні уряди, і такі податкові системи, які дозволяли б стягати податки згідно з матеріяльним станом населення. Американські союзники повинні б дбати про валютову стабільність. „Без співпраці урядів тих держав, яким допомагаємо, їх економічний розвиток не буде відбуватися, а наша допомога їм не матиме повних наслідків". Підкомісія видатків для справ закордонної допомоги в Палаті Репрезентантів, очолювана конґресменом-демократом Оттом Е. Пассманом на закритих засіданнях ще в травні і червні виявила такі зайві витрати в допомозі закордонові: 1. В Кореї знайдено запас одягів для членів жіночого корпусу на 20 років; амуніції до крісів на 45 років; 70,000 сетів нових ланцюгів до автових опон та багато іншої непотрібної зброї. 2. У Пакістані урядовці ЗДА мали 229 особових авт, 529 холодильників і 1027 тубільчої прислуги, хоч американців було тільки 271. 3. В Перу американський урядовець разом і тубільцями-техніками працював над поліпшенням худоби на фармі, співласником якої він був. 4. Висилали фахівця до Ізраїлю коштом 21,000 долярів, щоб там навчив місцевих людей, як зменшити солоність води в Мертвому морі, хоч хтось з Ізраїлю міг був приїхати сюди на науку.

Демократичні економісти домагаються права для Президента контролювати ціни і платні

Макінек Айленд, Мишиґен. — Губернатор-демократ Мишиґену Дж. Меннен Вільямс скликав на економічний семінар 7-ох визначних економістів, які склали програму демократичної економічної політики на найближчий час. Між цими економістами був професор Гарвардського університету Кеннет Ґелбрейт, колишній економічний дорадник демократичного кандидата на президента Адлея Е. Стівенсона. Ці демократичні економісти домагаються: 1. Права для президента контролювати ціни, заробітки і податки. 2. Вони твердять, що треба збільшити федеральні видатки, і не конче шляхом збільшування податків, бо це спричинило б збільшення економіки на 4 до 5 відсотків річно. 3. Ці економісти демократи кажуть, що економіка ЗДА збільшується заповільним темпом. 4. Згідно з їхньою пропозицією треба б покликати до життя окрему комісію, яка провірила б справу збільшення платень і заробітків та цін на товари.

Департамент оборони видав напрямні для військової цензури під час війни

Вашинґтон. — Департамент оборони видав зарядження в справі військової цензури на випадок нової війни. Державні зарядження були засекречені але тепер їх опубліковано. В цих директивах для цензури є такі головні зарядження департаменту оборони: 1) „Тримати здалеку від ворога такі інформації, які допомогли б ворогові до осягнення його цілей, і пошкодили б одночасно нам"; 2) „Збирати інформації про ведення війни і передавати ці інформації своїм відповідним властям". Цензура не буде перешкаджати в критиці уряду і не буде виступати проти критики цензури ані не буде ставати „сторожею публічної моралі". Координувати працю цензури під час війни буде Уряд Цивільної і Оборонної Мобілізації.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** заявив на пресовій конференції, що він радо підтримає кандидатуру віце-президента Ричарда М. Ніксона або губернатора Нелсона Рокефеллера на президента в 1960 році, але підкреслив при цьому, що є ще цілий ряд інших осіб, які здібні бути президентами. Ще передчасно визначати кандидатури на осінь 1960 року — сказав Айзенгавер.

● **Нюйоркський порт** в першій половині цього року прийняв 23 відсотки всіх кораблів, які прибули до 11-ох найбільших портів ЗДА. Всі ті 11 портів прийняли в перших шістьох місяцях 58,195 кораблів, з того на Ню Йорк припало 13,713 кораблів. Найактивнішим портом поза нюйоркським був филаделфійський (17,141 корабель), а потім ішли порти в Гемптон Ровдсі, Балтіморі, Лонґ Айлендсі, Лонґ Бічі, Ню Орлінсі, Гюстоні, Сан Франсіско, Бостоні, Сіеттелі і Портленді.

● **Департамент оборони** повідомив, що американські літаки, які літають в міжнародних просторах, мають наказ стріляти, коли б на них хтось напав. Під час атаки совєтських літаків над Японським морем 16-го червня ц. р. американський літак не стріляв тому, що його зброя не була в стані поготівля.

Т-ВО ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ ВИБРАЛО Д. ГАЛИЧИНА НА „УКРАЇНЦЯ РОКУ"

Ню Йорк. — Т-во Українських Професіоналістів рішило признати цьогорічну нагороду „Українця року" головному предсідникові Українського Народного Союзу та президентові Українського Конґресового Комітету п. Дмитрові Галичинові, що минулого року відзначав 25-річчя своєї праці на пості екзекутивного головного урядовця УНСоюзу. Адв. Іван Г. Робертс, голова Т-та Українських Професіоналістів, в розісланій до преси інформації про вибір п. Дм. Галичина на „Українця Року" подає, що це рішення винесено на базі „довгої і видатної служби Дм. Галичина та його відданости ідеалам, інтересам і аспіраціям українського народу та головно за патріотизм, льояльність, щирість, безкорисність та скромність з якими він безупину віддає свою енергію та своє здоров'я і, на ділі, своє життя для скріплення добробуття українського народу в його справі волі". У слід за цим вибором Дм. Галичин буде нагороджений почесною таблицею, яка буде вручена йому традиційно на бенкеті під час конвенції Т-ва, що відбудеться разом з конвенцією Ліґи Української Молоді Північної Америки 5-го вересня ц. р. Дм. Галичин є четвертим з черги громадянином, що одержав від Т-ва Професіоналістів таке високе признання. Першим був покійний гол. редактор „Свободи" д-р Лука Мишуга, другим — канадійський міністер праці Михайло Стар, а третім — телевізійний переможець у знанні американської історії, др Олександер Сас - Яворський.

Понад 2,000 молодих американців виїжджає на Світовий Фестиваль Молоді до Відня

Вашинґтон. — Цього року, по раз перший поза залізною заслоною, відбувається у Відні т. зв. Світовий Фестиваль Молоді, і на нього вибирається із ЗДА понад 2,000 молодих американців. 350 ідуть як делеґати, між якими є дві групи. Одна є за те, що американська делеґація не повинна дозволяти на те, щоб її використовували комуністи для своєї пропаґанди. Численні молоді американці ідуть до Відня на те, щоб спростовувати фальші комуністичної пропаґанди, і щоб вияснювати закордонним делеґатам, як є у ЗДА, і за що бореться ця країна. Фестиваль відкривають в неділю 26-го липня, і американська делеґація та відвідувачі Фестивалю відлітають уже 23го липня. Це вже сьомий Світовий Фестиваль Молоді, всі 6 попередніх відбувалися в країнах поза залізною заслоною.

Економіст Фр. Смедлі пропонує зменшити ціну на сталь

Ню Йорк. — Нюйоркський економіст із Волл Стріту Фредерік Смедлі повідомляє, що він має оригінальний плян розв'язати кризу в сталевому промислі тим способом, щоб сталеві компанії зменшили на 7 відсотків ціну на сталь, це значить, що сталь на одній тонні подешевшала б на 10 долярів. Представники сталеварів домагаються збільшення заробітних платень і твердять, що це власники сталевих корпорацій можуть зробити без збільшування ціни на сталь. Коли б сталева промисловість погодилася на цей плян, тоді робітники не мали б морального права домагатися збільшення заробітків, бо інакше вони були б за інфляцію валюти. Економіст Смедлі вислав повідомлення про свій проєкт всім відповідним урядовим особам і представникам працедавців і затруднених. Представник сталевих фірм заявив, що покищо не можна зменшити ціни на сталь, бо робітники домагаються збільшення заробітків. Сенатор Пол Даґлес сказав, що скорше „замерзне" пекло, ніж колишній секретар скарбу а теперішній голова сталевої корпорації погодиться на зменшення ціни на сталь.

Західні міністри звітували своїм урядам про хід нарад у Женеві

Бонн. — Західньо - німецький міністер закордон. справ Гайнріх фон Брентано приїхав в минулу середу 22 липня до Бонну з Женеви і склав раді міністрів під проводом канцлера Аденауера звідомлення про хід і вислід останніх двох тижнів Женевської конференції. За пресовими інформаціями — західньо-німецький уряд не хоче зірвання Женевської конференції, бо усвідомлює, що її невдача погіршила б її відносини з Совєтами та шанси на з'єднення. Тому Брентано дістав доручення робити все можливе, щоб Женевська конференція продовжувалася. Англійський міністер закордонних справ Селвин Ллойд в тому самому дні доповідав про цю саму справу 15-м членам постійної Ради НАТО в Парижі. Водночас французький міністер Моріс Кув де Мурвіль звітував про Женевську конференцію президентові Франції Шарлеві де Ґолеві. Всі вони ще того самого дня вернулись літаками до Женеви.

Викрадену з нюаркського летовища наречену знайшла поліція в Шикаґо

Шикаґо, Ілл. — В ранніх годинах в п'ятницю 24-го липня поліція знайшла в парку Ґранта 21-річну панну Джеквеліну Гей Гарт, доньку визначного промисловця, про яку не було вістки від півночі з 22 на 23 липня, і за якою місцева поліція розіслала була алярми по цілій країні. Панна Гарт заявила поліції, що на нюаркському летовищі, коли вона в 11.30 перед північчю попрощалася була зі своїм нареченим Стенлі Н. Гейнсом, який відлетів до Питсбурґа, і йшла до свого авта, до неї приступив якийсь чоловік, вхопив її і закинув їй якусь плахту на голову та силою втягнув її до авта, де вже сидів якийсь другий чоловік. Вона собі пригадує, що вони говорили про гроші від її родини. Вона пам'ятає, як її вкинули були до лазнички, а пізніше вона ще тямить, як її скинули з авта, і як вона ходила по парку в темноті.

ХРУЩОВ, З НАГОДИ ПРИЇЗДУ НІКСОНА ДО МОСКВИ, ЛАЄ АМЕРИКУ ЗА ТИЖДЕНЬ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ

Совєтський диктатор саркастично привітав Ніксона „в країні поневолених націй", називаючи акцію Конґресу і Президента ЗДА „провокацією", „шахрайством" і „грубим втручуванням у внутрішні справи" Совєтського Союзу.



Віце-президент Ричард Ніксон

Москва. — Навряд чи міг би бути ліпший доказ правильности та добре виміряної в часі і характером американської ініціятиви і акції із схваленням Конґресом та проголошенням Президентом Тижня Поневолених Націй, як реакція Москви на цей Тиждень. Хоч Тиждень ще триває, Москва вже три рази зареаґувала на нього в найбільш нагальний спосіб. Тиждень почався в неділю, 19-го липня, а вже у вівторок, 21-го липня, проти тієї акції виступили одночасно совєтський диктатор Хрущов на прийнятті західніх кореспондентів в совєтській амбасаді у Варшаві та орган Центрального Комітету Комуністичної партії СССР „Правда" в довжелезній статті. Але найбільш лайливим і напастливим був виступ Хрущова в четвер, 23-го липня, з нагоди приїзду до Москви на відкриття американської виставки віце-президента Ричарда Ніксона. В тому самому часі, як на московському летовищі вітав Ніксона в імені совєтського уряду заступник прем'єра Фрол Козлов, Хрущов, який тількищо повернувся з Польщі, у своїй промові в спортовому палаці, також привітав Ніксона „в країні поневолених націй", намагаючись обернути цю наявну дійсність у сарказм. Віддаючи в своїй промові головну увагу проголошеному в ЗДА Тижневі Поневолених Націй, Хрущов на всі лади лаяв Америку, називаючи акцію цього Тижня „провокацією" та „одним з найбільших шахрайств лідерів американської закордонної політики" і „грубим втручанням у наші внутрішні справи". Хрущов прилетів на московське летовище, де разом з червоними совєтськими прапорами повівали також деякі американські в підготові до зустрічі віце-президента Ніксона, що висадився на тому летовищі півтори години пізніше. Хрущов негайно поїхав до спортового палацу, де вже очікували його змобілізовані на його привітання „маси" і перед ними він вилив свою лють на Америку за Тиждень Поневолених Націй, називаючи його також „намаганням монополістів й імперіялістів підмінувати вигляди на відпруження міжнародної ситуації".

Хрущов заявив: „Ми маємо всі підстави твердити, що табір соціялістичних країн ще ніколи не був такий солідарний і могутній, як тепер". І тому твердив дальше Хрущов, він засуджує, але „стоїть понад" всі провокації, найбільшою з яких він вважає „горезвісний" Тиждень Поневолених Націй. Тому він і заповідав „ганебний провал" того „одного з найбільших шахрайств, затіяних лідерами американської закордонної політики". Хрущов твердив, що цієї „провокації", і „шахрайства" і „грубого втручування в наші внутрішні справи" з боку Америки він ніяк не може погодити з відвідинами в Москві високих американських представників, раніше губернаторів, а тепер віце-президента Ніксона. „Чи може він тількищо висадився з літака в Москві на те, щоб побачити тих поневолених людей, що тут приявні" — запитував Хрущов, даючи зібраним „масам" нагоду закричати йому „урра". У відповідь на це Хрущов дальше говорив: „Він (віце-президент Ніксон) просив: Як я тут приїду, я хотів би зустрітись із [illegible] людьми". Вони справді вірять, що такі звичайні люди, якщоб вони тільки вислухали американського представника, почули тільки його слово, то вони негайно зрозуміють, що комунізм є злом, а капіталізм — скажімо — блаженством. Ми дамо п. Ніксонові повну можливість зустріти кого він хоче і де він хоче. Нехай він послухає справжнього народу та прислухається ідеалам нашого народу". Виступові Хрущова та його лайкам на Америку за Тиждень Поневолених Націй американська і міжнародна преса приділяє велику увагу, а викликана американською ініціятивою й акцією справа поневолених націй через ці совєтські лайки набирає тим більшого розголосу й актуальности.

НІКСОН У МОСКВІ РОЗПОЧАВ „МІСІЮ ДОБРОЇ ВОЛІ"

Москва. — Віце-президент Ричард Ніксон прилетів в четвер 23 ц. м. з дружиною, братом Президента д-ром Мілдоном Айзенгавером і віце адміралом Гейманом Рікавером до Москви, щоб — за його власними словами — виконати місію доброї волі. На летовищі у Внуково під Москвою, де привітали його совєтські віце-прем'єри Козлов і Мікоян Ніксон відчитав приготовану заздалегідь промову, в якій заявив, що „з уваги на деструктивну силу модерної зброї знаємо, що колиб прийшла нова війна, то не буде в ній переможців, тільки ті, що програють. Вперше від самих початків цивілізації, ми осягнули пункт, в якому мусимо навчитися спільно жити, або спільно помремо". Ніксон признав, що „кожна виставка є обмежена, — вона не може бути порівняна з пізнанням країни з першої руки". Тому Ніксон висловив надію, що підсовєтські громадяни так само тисячами відвідуватимуть З'єдинені Держави, як це роблять американські туристи що приїздять до Совєтського Союзу. Він висловив бажання щоб усі, з ким говоритиме почавши від совєтського прем'єра, аж до робітників і сірих зустрічних людей, завдавали йому щирі питання без ніяких обслонок, бо тільки „одверта і чесна дискусія" може довести до пізнання і зрозуміння один одного. "Ми не було б чесні, якщо не визнали б, що коли тільки 40 миль океану ділить наш новий стейт Аляску від Совєтського Союзу і коли з Ню Йорку до Москви їдеться тепер менше, як 10 годин, то водночас існують важкі й поважні проблеми, які ділять нас, існують розбіжності, які — бувши непов'язаними — можуть загрозити мирові, якому всі ми віддані". Ніксон признав, що „ця візита не розв'яже всіх розбіжностей, проте запевняю вас: кожний день, що ми його тут переведемо, будемо працювати з цілого серця, щоб створити клімат кращого зрозуміння, в якому політичні розбіжності наших урядів не розділять та не посварять наших двох народів, які хочуть бути приятелями". Обидва Ніксон і Козлов — прославляли совєтську виставку в Ню Йорку та американську в Москві, як засоби для взаємного зближення. Свою промову Ніксон закінчив російським окликом „Друзя, да здравствуєт мір". Безпосередньо з летовища Ніксон поїхав до помешкання американського амбасадора Левеллина Томпсона. Подорозі він зупинився на вулиці, висідав і витався з випадковими прохожими, які проте, як зазначують кореспонденти, не орієнтувались, з ким мають діло. З амбасадором Томпсоном Ніксон нараджувався, якої тактики триматися під час побуту в Совєтах з уваги на цілу низку непередбачених обставин які збіглись в останніх тижнях і днях та які зіпсували настрій Хрущову й створили морозяву політичну атмосферу в Москві. На п'ятницю вранці Ніксон мав призначене перше побачення з Хрущовим, після того він мав оглядати американську виставку, що її офіційне відкриття мало відбутись в п'ятницю після обіду. Совєтські відвідувачі будуть допущені на виставку щойно від суботи 25 ц. м. Ніксон задумує відвідати Ленінград, Новосибірск і Свердловск. Його замір вернутися з Совєтів почерез Сибір і подорозі відвідати Владивосток — Совєти відкинули.

Скандинавські країни відкидають оскарження Хрущова

Стокгольм. — Шведський прем'єр Таґе Ерляндер висловив „щирий жаль" з приводу відкликання Хрущовим заповідженої візити в Швеції. Водночас шведський уряд передав совєтському амбасадорові в Стокгольмі меморандум, в якому стверджується, що Нікіта Хрущов неслушно закинув Швеції „вороже становище" супроти СССР і нього, совєтського прем'єра. У Швеції — кажеться в тому меморандумі, існує свобода слова і нема пресової цензури і тому опозиція має право висловлювати свою думку, але за державну політику відповідає уряд, який запросив був Хрущова. Ще різкіше відповів данський уряд, який висловив здивування, що совєтський прем'єр прикладає більше значення до голосів преси, ніж до офіційних заяв уряду. Зате в данських урядових колах уважають за дійсну причину відкликання Хрущовим його подорожі нехіть данців до ведення з Хрущовим великих політичних нарад над питанням приналежности Данії до НАТО і т. п. Данський уряд дав цю свою нехіть зрозуміти Совєтам після того, як стало відомо, що до Копенгаґи має приїхати на чолі з Хрущовим совєтська делеґація в кількості 62 осіб.

Женевська конференція міністрів продовжується на тайних засіданнях

Женева. — Совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико погодився вести ділові переговори паралельно про створення для справи з'єднання Німеччини всенімецької комісії та про тимчасову внутрішню поладу проблеми Берліну. Західні міністри прийняли це до відома і рішили продовжувати Женевську конференцію. Громико погодився, щоб вона продовжувалась на „товариських зустрічах", формально за обідами щоденно в іншого міністра, а фактично на закритих засіданнях з обмеженим числом учасників. Державний секретар Гертер перестеріг Громика, щоб він згоду західніх міністрів на продовжування конференції не взяв за доказ слабости Заходу та за заохоту до дальшого натиску. Англійські державні чинники знову виказують оптимізм: одинаково англійський міністер закордонних справ Селвин Ллойд у своїй промові на пленарному засіданні Женевської конференції в минулий четвер, як і англійський прем'єр Мекміллен у парляменті в Лондоні висловили надію, що Женевська конференція всетаки настільки наблизить погляди її учасників щодо Берліну, що інша конференція — очевидячки голів урядів — зможе поладнати розбіжності щодо детайлів та підписати відповідний договір. Англійський прем'єр заявив, що не можна передбачити, як довго триватиме Женевська конференція, але не треба ставити їй ніяких меж.

У СВІТІ

● **Західньо - німецька професійна спілка** робітників металюрґійного промислу прислала вислови симпатії та солідарности американській спілці сталеварів, які страйкують, вимагаючи вищої винагороди. Представники німецької професійної спілки заявляють, що справа американських сталеварів є „також нашою справою".

● **Нікіта Хрущов** заявив журналістам у Варшаві, що плянованої подорожі до скандинавських країн зрікся він тому, що не тільки опозиційна, але й проурядова преса тих країн атакувала його особу. „Я є там небажаний гість" — сказав Хрущов. Згодом він додав, що йому „плюнули в лице".

● **Дунай і його допливи** стали грізними ворогами для місцевого австрійського населення: внаслідок затяжних дощів три села з довколишніми полями впали жертвою повені. Мешканці тих сіл евакуйовано. Відрізаним від світу жертвам повені військові гелікоптери постачають харчі, одяг і ліки. Повінь охопила також деякі райони Мадярщини.

СВОБОДА SVOBODA
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НА ШЛЯХУ ДО ПЕРЕДРІШЕННЯ

Схвалена одноголосно Конґресом З'єдинених Держав резолюція і проголошений на її підставі Президентом країни „Тиждень Поневолених Націй" від 19 до 26-го липня цього року і в третьому тижні липня кожного наступного року „аж до часу, коли всім народам світу буде здобута національна незалежність і індивідуальні вольності" — є важливим кроком на шляху визнання не тільки американським народом, але й спутаною всілякими міжнародними і правними комплікаціями американською офіціяльною політикою того передрішення, що його встановили поневолені тепер Москвою народи тоді, коли мали нагоду свобідно виявити свою волю. Це стосується, очевидно, й до того передрішення, що його ствердив український нарід своїми історичними актами 22-го січня 1918 і 1919-го років, себто проголошеної і встановленої вільної, ні від кого незалежної самостійної, соборної та народоправної Української Держави.

Очевидно, що ніхто з нас не є настільки наївний, щоб думати, що колесо історії можна завернути на десятки років назад і починати знову з того часу, коли українське передрішення було знівечене. Від того бо часу на Україні шаліє окупант, по ній пронісся ураґан другої світової війни, виросло безліч нових могил, а на місце тих, що передрішували активно долю України в 1918-19-их роках, прийшли інші, молодші. Протягом минулих сорока років Українська Нація не перебувала в летарґу, — навіть в найжахливіших умовинах поневолення, в боротьбі проти цих умовин вона все ж таки росла й розвивалась фізично і духово, створюючи нові культурні та матеріяльні цінності. Та це ані на йоту не змінює актів 22-го січня, як ні на йоту не змінили 184 роки засад Декляраціï Незалежности З'єдинених Держав Америки. Справа бо в принципах, які й називаються принципами тому, що не змінюються, хоч можуть доповнюватись, розвиватись.

Саме про цей передрішенський принцип і мова. Правда, Америка і з нею навіть непередрішенські „приватні кола" визнають за кожним народом право на самовизначення, але вони не вважають за відповідне признати, що український та інші не-російські народи, що їх насильством і розбоєм включено в склад потворного імперсько-російського Совєтського Союзу, вже скористали з цього права тоді, коли мали на це нагоду, отже і передрішили свою волю. Безупинна боротьба, яка за це передрішення ведеться, може послужити більше ніж переконливим доказом на те, що цього свого передрішення наш нарід не змінив і не думає змінювати: Україна має бути вільна і незалежна. З цим фактом мусить рахуватися навіть такий безпощадний ворог всякої волі і незалежности, як червона Москва, що, хоч практично зґвалтувала це передрішення і постійно проти нього бореться, все ж таки не поважилась заперечити його в теорії, створивши фікцію так званої Української Радянської Соціялістичної Республіки.

Як же ж тоді виглядає американська концепція непередрішення? Рахуючись із суцільним фронтом української політичної еміґрації, виразники тієї концепції при різних нагодах пробували злагіднювати її виясненнями, що вони визнають право самовизначення для кожного народу, а концепція непередрішення відноситься головно до внутрішнього ладу поодиноких народів, бо саме їх визволення вже передрішене навіть у назві „Комітету Визволення". Тим часом на практиці справа виглядає радше навпаки, бо ж уся акція тих непередрішенських кол скерована головно проти комунізму, як „внутрішньої" системи, а її не менш погубний характер виразного російського аґресивного імперіялізму всіляко обходиться, начебто він взагалі не існував.

Тепер резолюція Конґресу в справі Тижня Поневолених Націй, як і полеміка, що почала розгортатися навколо того Тижня негайно після його проголошення, є досить надійним кроком на шляху до прийняття Америкою принципу передрішення. Очевидно, що справа вимагатиме ще багатьох зусиль, та й результату навряд чи можна сподіватися вже нині-завтра, але й сама проблема не є така проста, щоб її можна було змінити протягом ночі.

У розвитку американської офіціяльної політики в напрямку передрішення може відіграти відповідну ролю не тільки сама резолюція, але й полеміка на цю тему. Факт, що офіціяльний орган Центрального Комітету Комуністичної партії СССР і „сам" Хрущов зареаґували на цей Тиждень тоді, коли — можна сказати — ще не засохло чорнило, яким президент Айзенгавер підписував проклямацію, є недвозначним доказом, що скерований проти комуно-московського поневолення удар цієї резолюції був добре виміряний і потрапив у справді болюче місце, що ним є для Москви справа визвольного передрішення поневолених нею народів.

НІКСОН У МОСКВІ

Коли заповіджено приїзд до Америки совєтського віцепрем'єра Анастаса Мікояна, а потім його колеґи на тому самому урядовому становищі, Фрола Козлова, то за кожним разом дехто сподівався, що вони привезуть з собою „відпруження" міжнародної ситуації. Відомо, що їхні відвідини нічого, крім несмаку, тут по собі не залишили. Подібні надії на поліпшення міжнародних відносин зв'язувано спершу з подорожжю віце-президента Ричарда Ніксона до Москви. Він поїхав туди формально, щоб відкрити американську виставку. Але ж це вперше прибуває до Москви репрезентант Америки на такому високому становищі. Отож ніби автоматично насувається думка, що совєтські володарі використають нагоду, щоб завести з таким високим гостем політичні розмови, які промостили б шлях до компромісового розв'язання будь-якої з цілого ряду великих міжнародних проблем, що становлять предмет затяжного спору між Заходом і Сходом.

Однак, якщо були такі надії, то вони, мабуть, розвіялись не тільки з уваги на досвід з поведінкою Мікояна і Козлова, але й совєтськими голосами безпосередньо перед приїздом Ричарда Ніксона до Москви. У вівторок 21 ц. м. Хрущов заявив журналістам у совєтській амбасаді в Варшаві, що він „не знає" в яких цілях приїздить Ричард Ніксон, натякнувши цим на недоцільність чи безвиглядність будь-яких політичних розмов між совєтськими верховодами та віце-президентом З'єдинених Держав Америки. Свою заввагу Хрущов мотивував антисовєтським становищем, що його заманіфестували напередодні виїзду Ніксона до Москви З'єдинені Держави — проклямацією Президента про Тиждень Поневолених Націй. Думку Хрущова широко підтримала і роз'яснила московська „Правда" того самого дня, принісши трипальтову статтю проти Америки та її закордонної політики. Ментальність московських большевиків не допускає, щоб можна було висловлюватись за свободу уярмлених большевиками народів і водночас висилати до Москви високого державного представника на відкриття американської виставки. І тому „Правда", у своєму пересерді з приводу згаданої проклямації Президента, заатакувала й віце-президента Ніксона, найбільш нетактовно пригадавши його минулорічну подорож до Південної Америки, коли то він в Лімі у Перу і в Каракасі у Венесуелі зустрівся з ворожими демонстраціями, що їх затіяли комуністи та їх поплентачі.

Таким чином Ричард Ніксон відлетів з летовища в Балтиморі до Москви в атмосфері, що її годі назвати приязною. Ніколи вона, зрештою такою не була, бо й не могла бути, ні з чийого боку. Хоч настрої і почування є в політиці також реальним чинником, але рішають державний інтерес та реальні можливості співпраці. У взаємних між ЗДА й Совєтським Союзом також рішають не настрої, а засадничі різниці духової настанови та політики. Коли ми чуємо від деякого у нашій українській внутрішньополітичній полеміці на тему „реалітетів" в Україні, що в політиці не грають ролі ідеали, то таке твердження страшенно спрощує, навіть спростачує проблему: бо якраз на прикладі американської політики видно, що хоч Америка не збирається вести ідеологічної війни з большевиками, проте, не може вирікатися в своїй закордонній політиці вірности принципам, які тісно пов'язані з американською — за означенням Айзенгавера — національною філософією, яка складається із сформованих в ході історії Америки ідеалів. Коли б не було цієї національної філософії і коли б не було згаданої духової настанови американців, то куди легше було б Совєтам добитися в Женеві порозуміння з Заходом — коштом двох мільйонів західних берлінців.

Хрущову не вміщається в голову, що непоступливе становище Америки в справі своїх прав у Західньому Берліні, себто, по суті, проти включення двох мільйонів берлінців під комуністичне правління у „суверенній" Східній Німеччині, належить до того самого ідеологічно-політичного принципу, що його висловили Конґрес і Айзенгавер щодо Тижня Поневолених Націй. Совєти віддавна хочуть добитися визнання Америкою існуючого на Сході Европи стану. Американська політика не хоче воювати за зміну того стану, але й не хоче і не може погодитись на нього: бо така згода була б запереченням цілої американської національної ідеології. А в практиці воно теж не дало б найменшої користи, бо не закріпило б миру, а лише заохотило б Москву до дальших аґресивних дій.

Кристіян Гертер у Женеві і Д. Д. Айзенгавер своєю проклямацією про Тиждень Поневолених Націй пригадали Москві, що порозуміння з З'єдиненими Державами не може спиратися на зреченні американців з принципів волі і справедливости, — бо компроміс не тотожній з одностороннім угодівством. Тим часом Совєти не визнають іншої розв'язки проблем, як тільки на платформі капітуляції другої сторони і її угодівства. Ричард Ніксон заявив перед відлетом до Москви, що він старатиметься з'ясувати совєтським верховодам правдиве становище Америки краще, ніж його з'ясували їм Мікоян та Козлов. Айзенгавер знову ж ствердив буквально, що большевики подають у своїй пропаґанді „викривлений і невірний" образ відносин. І цей пропаґандивно-фальшивий підхід Москви стосується не тільки до відносин у, так би мовити, підсовєтській сфері впливів, але й в цілому світі і в Америці. З цього ж і крики про можливості наздогнати й перегнати Америку, і базікання про правлячі кола в Америці, які, мовляв, не мають підтримки в американському народі та всі інші небилиці.

Роля і завдання Ричарда Ніксона в Москві — дуже незавидні. Але він має за собою в своїй місії — ввесь американський нарід, має за собою довір'я всього народу. Найбільш імовірно, що практичні висліди його подорожі будуть ніякі. Але він напевно виконає свою місію якнайкраще, як гідний репрезентант своєї країни.

Інж. Михайло Ліщинський
Сотник УНА

MEA MORS — TUA VITA

У п'ятнадцятиліття великого бою Української Дивізії під Бродами мимохіть стаємо перед проблемою великої жертви українських вояків леґального відтинка фронту українських визвольних змагань, і мимохіть висувається питання: за що такі жертви?

Шукаючи відповіді, переношуся думками у темну глуху ніч на поля під Броди, де п'ятнадцять літ тому відбулась битва Української Дивізії з ордами комуністичної імперії, імперії червоних катів і новітніх тиранів.

Перейнятий масштабом величі жертви, яку в тому бою склала Українська Дивізія, стаю думками на далеких, але таких рідних полях бою між гробами вояків Дивізії. На полях цвітуть кривавим багром маки, а серед них сплять спокійно сном вічним „Твої сини, Україно-Мати, борці безстрашні з-під Карпат". Вони сплять сном вічним, бо вояк нації, що бореться за свою волю, ніколи не вмирає...

З великого болю душі виривається прохання: Встаньте, друзі, встаньте, вояки Дивізії! Встаньте і скажіть усім тим, які не знають, і тим, які знати не хочуть, за що так рясно вкрите було трупом це рідне поле. За що Ви склали своє життя в жертву. Може Ваше слово дійде, промовить до пронизаної низькою буденщиною душі та совісти тих, які на шляху повоєнних літ, що ним нація прямує до своєї волі, розгубились.

І здається мені, що в пітьмі липневої ночі ворушиться земля і з притоптаних катом могил встає, воскресає дух вояків і велетнем могутнім і безстрашним стає над полем нашого великого бою. І темінь ночі пронизують дивні звуки: „Меа морс, туа віта" — „моя смерть, твоє життя".

В задумі аналізую глибокоправдиві слова, що з могил промовляють до нас всіх вояки Української Дивізії. Промовляють до цілого народу, а особливо до української еміґрації, що вийшла з-під рідної стріхи в часі важких змагань в другій світовій війні. І так говорить до нас не лише голос з могил під Бродами. Ті слова чуємо з високих могил наших прадідів з княжої і гетьманської доби, з могил на Маківці, на Лисоні. З могил під Базаром, з могил під Крутами і з могил далекої-далекої сибірської тайги, в якій спільно лягли засланці, вояки Української Дивізії, вояки Української Повстанської Армії, вояки збройного національного підпілля, вояки всіх інших українських армій і формацій. Ті слова чуємо з дорогих нам, українським воякам визвольних змагань, могил у Парижі і Роттердамі, з незнаної нам могили десь там у рідному краю, в лісі біля Білогорщі — з могили Головного Командира УПА.

І всі, чиє ще серце горить промінням любови до рідної землі, чують напевно цей голос у час пізньої, глухої ночі, коли душею линуть в події визвольного змагу нашого народу.

Голос той ворушить всі струни нашої душі і ставить нас перед могутньою містикою вояцької смерти, свідомої смерти на полі боїв, смерти з посвяти за велику невгасну вояцьку ідею, ідею геройського вояцького покоління, з'ясовувану бойовими ділами.

•

Світає. Ранішній леґіт ворушить жита і кладе на землю пелюстки маків. Платочками стеляться вони там, де кров вояцька землю скропила. Здається мені, що ось-ось встане над полями золоте сонце, і в його заграві оживе бойовище. Впаде приказ: „Збірка! До правого рівняй!" І між житами стануть знову лави Дивізії. Перед них вийде майор Палієнко, вийде сотник Дмитро Паліїв, вийдуть сотенні командири, командири чот і роїв. І кожний стане на своє місце. Перед ряди вийде польовий душпастир о. Стецюк і знову впаде команда: „До молитви!" Отець Стецюк візьме хрест святий в руки, і полем поплиле до Всевишнього зі щирих вояцьких грудей щоденна молитва Дивізії: „Боже великий, Творче всесильний, на нашу рідну землю поглянь. Ми були вірні Твоїм завітам, вислухай, Боже, наших благань..."

А по молитві піде Дивізія на становища. На ті, самі... І ще раз впаде наказ: „В розстрільну, бігом вперед! Хлопці!.. За Україну вперед..." І спадуть месником лави на ворога докінчити великий бій. Бій під Бродами...

Підхопить вітер слова наказу і понесе їх луною українською землею, ген степами на Козаче море. А там хвилі океанів понесуть їх до нас, до вояків першої Української Дивізії, розсипаних по світі, розвіяних буревієм великої вояцької трагедії. І тоді візьмемо ми в руки складену колись зброю. Виструнчаться похідні колони і залунає пісня. З тисячі грудей поллється знову наша улюблена пісня, що вела нас в лави Дивізії, що вела на поля боїв:

Ой у лузі червона калина
похилилася...

І знову розпращається стрілець із своєю ріднею і знов, як колись, закуряться поля димами бойовими, а в сяйві вранішнього сонця блиск української зброї звістить народові Великий день, день перемоги, такий день, за який 15 років тому вмирали під Бродами наші друзі.

І прийде цей день, бо такий закон життя, бо не даром там, на полях під Бродами, маки багром кривавим процвітають. Вони з вояцької крови ті квітки, і з вояцької крови родиться також міць і сила кожного народу, що бореться за свою волю.

Український Народний Союз це суто демократична українська братська організація. Стати її членом, — це не тільки забезпечити себе і своїх рідних матеріяльно. Це значить, бути співвласником його надбань і вибирати, чи бути вибраним в його керівні органи.

І. Світ

НАФТА І ФІЛАТЕЛІЯ

Недавно відбувся в Ню Йорку 5-ий міжнародний конґрес нафтової промисловости, в якому взяло участь коло 6.000 інженерів, науковців та адміністраторів. Попередні конґреси відбулися в Лондоні, Парижі та інших містах.

Нафтова промисловість належить до найважливіших галузей світової економіки і тому не диво, що сесіям цього конґресу присвячено не абияку увагу в усій пресі та спеціяльних виданнях. Конґрес відбувався в Нюйоркському Колізеї, а праця окремих секцій — в Карнеґі Голл.

В залях Колізею була влаштована надзвичайно цікава виставка, де був представлений огляд розвитку відомостей про нафту та її видобування й використання, а також виставлені були різні машини та прилади, включно з моделями рафінерій і ін.

У цій виставці, що мала 250 окремих відділів, взяли участь найбільші нафтові фірми, як, наприклад, Стандарт Ойл оф Ню Джерзі, яка мала там 35 відділів, що представляли розвиток нафтодобувної і нафтопереробної техніки від старовинних сумерійських табель з рецептами медичного застосування нафти та її складових частин, різні манускрипти та папіруси із згадками про нафту і, зокрема, перше видання книги Джана Мілтона „Загублений рай", відкрите на тій сторінці, де поет говорить про Пандемоніюм, ілюмінований нафтою та керосином. Різні діяграми показували розподіл у світі нафтових джерел, потенціяльні можливості нафтовидобутку, а також величезні простори в Китаї та СССР, де немає вигладів знайти колись нафту.

На конґресі і в чисельних його комісіях виголошено понад 300 доповідей та рапортів. Серед делеґатів конґресу не було совєтських представників, але їхні доповіді були відчитані іншими особами. З однієї такої доповіді (Крилова) конґрес довідався, що продукція нафти в СССР протягом п'ятьох років — від 1952 до 1957 рр., — подвоїлася і центр совєтської нафтової промисловости знаходиться тепер в басейні Амба, між Каспійським морем та Уралом, а видобуток нафти в районі Баку та на Північному Кавказі чимраз зменшується. Ми знаємо добре, що Грозненські джерела вже давно в процесі вичерпування внаслідок грабіжницької їх експлуатації...

У виставці, організованій в Колізеї, приймали участь найбільші музеї та бібліотеки Америки, зокрема Музей Природничої Історії в Ню Йорку, який мав у себе недавно окрему залю, присвячену нафтовій промисловості.

Серед делеґатів Конґресу був, як нам відомо, тільки один українець, — д-р Іван Карло Турин з Відня, який приїхав сюди в складі делеґації австрійської нафтової промисловости. Роджений у Відні від батьків, які приїхали туди з Галичини, він давно вже працює в цій спеціяльності.

Можливо, що не довелося б говорити нам про цей нафтовий конґрес, якби не д-р Турин, якого добре знають та шанують українські філателісти. Бо це він був редактором і видавцем знаного з передвоєнних часів журналу „Український Філателіст", що почав виходити в січні 1925 р. у Відні, як місячник, але потім став двомісячником і мав у собі відділ в німецькій мові, коли став офіційним органом товариства збирачів українських марок.

Журнал виходив дуже акуратно аж до другої половини 1939 р., коли появилось останнє число за липень-грудень, з нотаткою, що надалі журнал виходитиме тільки в німецькій мові, бо „у зв'язку з воєнними подіями втратили ми більшу частину українських передплатників". Це число було вже без обкладинки.

Нам було дуже приємно дізнатися, що д-р Турин приїхав до Ню Йорку. І так зустрілися ми з редактором одинокого філателістичного журналу, що вдержувався протягом 14 років, приносячи колекціонерам відомості про Україну та її марки. Від 1927 року мали ми зв'язок з цим журналом та редактором і видавцем, який за свою корисну працю ледве не заплатив життям.

Переобтяженість працею на конґресі не дозволила д-рові Туринові уділити час для зустрічей з українськими колекціонерами в Ню Йорку, але все ж вдалося нам з ним побачитися та поговорити. Ми зустрілися втрійку на Бас Терміналі в Ню Йорку, д-р Е. Котик, д-р Турин та автор цих рядків, і поїхали разом до Ню Джерзі на мешкання п. Котика, де провели кілька годин в розмовах про наші філателістичні справи, про труднощі з виданням журналу для українських колекціонерів, про нашу організацію СУФ та ін. Говорили також про нафтову промисловість, бо до певної міри це є також сферою наших інтересів: проблема нафти на Зеленій Україні була й є дуже важливою.

Коли червоні окупували Австрію, вони закопили д-ра Турина і вивезли до СССР, де й слід його пропав. Нам доводилося розшукувати його ще в Шангаю в 1947 р., коли з Мюнхену повідомили, що він був вивезений до Совєтів. Всі ці роки перебував він на далекій півночі, у Комі, і вирвався звідти на свободу лише завдяки тому, що був і є австрійським підданим, родженим у Відні 59 років тому.

Мила це була зустріч, і жаль, що вона була така коротка, що не вдалося показати дорогому гостеві українські установи, познайомити з нашим життям на американській землі, не вдалося записати все, що він розповідав про страшні роки заслання.

● **У Західньому Берліні**, в районі так званого Тірґартену (центральна частина міста), одну з вулиць перезвуть іменем покійного Джана Фостера Доллеса. На цю церемонію прилетить до Берліну державний секретар Кристіян Гертер, який перебуває тепер на Женевській конференції міністрів.

● **В англійській палаті лордів** прийнято закон, згідно з яким нешлюбну дитину треба вважати за законно шлюбну, якщо її батьки будь-коли в своєму житті повінчаються, без уваги на їх цивільний стан в часі, коли та дитина народилась.

Леонід Полтава

УКРАЇНА ПЕРЕД МАЗЕПИНСЬКОЮ ДОБОЮ

Опис України, її народу та звичаїв, воєнних морських виправ запорожців, роля України в міжнародніх стосунках у 16-17 століттях, підґрунтя національної революції, очоленої гетьманом Іваном Мазепою, — за невідомими сторінками англійської „Історії Оттоманської Імперії" лицаря Ріко (Ricaut), виданої в Гаазі 1709 р. в перекладі на французьку мову.

(4)

„Опис країни козаків"

„Їхня країна розпочинається від верхів'я і тягнеться вздовж Бористену (Дніпра — Л. П.), простором на 15 льє, аж до гирла цієї ріки. Це там, куди був засланий Овідій, як дехто з нас твердить; є навіть припущення, що та велика людина дала своє ім'я одному із селищ у тих околицях — воно зветься Овідоя. Цей сантимент має підґрунтя. Але за що ми можемо поета поцілувати, це за те, що він описав у своїх книжках цю країну і варварство тих, що її населювали. Про це можна прочитати у 5 книзі його „Елегій", елегія 8".

„Але в наш час назва і країна козаків згадується значно частіше, ніж будь-коли. Наприклад, цю назву дали у Польщі легкій кавалерії, озброєній стрілами та вогнепальною зброєю. (Здається, всю характеристику-опис „країни козаків" Ріко робить на основі польських джерел, одержуваних при турецькому дворі — Л. П.). Від часу останнього повстання козаки міцно тримають у своїх руках 20 льє країни по обох берегах Бористену, включно з найвіддаленішими частинами Київського Палатинату: таким чином, сюди ввійшла вся Україна. У цій країні з відвічних часів жили люди, найвойовничіші на Русі, які завдячують своє вміння й хист у воєнній справі безнастанним нападам татар. Україна має такий родючий ґрунт, що її можна порівняти з найбагатшими частинами світу. Вона має дуже багато зерна, не потребуючи турбуватись культивуванням землі. Але добробут, що так легко дається, спричинив те, що мешканці нехтують працею; вони воліють жити більше із здобутків, ніж із праці. Замість вина, якого не мають, самі виробляють напої, міцніші від природніх. Будинки ставлять не з каменю і не з дерева, а з плетеної лози, переміщаної з глиною. Таким чином, заліза і цвяхів у них не вживають. У них немає купців, хібащо в Києві. Медики і аптекарі там невідомі. Мова тих, які знають трохи більше, ніж звичайні людці, тобто мова, якою вони пишуть, — це слов'янська („еслявон") або старий „іллірієн". Одним словом, цей народ такий грубий і неосвічений, як лише можна це уявити".

„Але хоч їхній звичай керувати і не був особливо витончений, все ж він був тривкий і відповідний до розвитку, як також і до природніх даних (сильних) козаків. Коли ж король Владислав (стор. 122) хотів їх трохи „обточити", то їм це не припало довподоби і вони воліли залишити ті землі, ніж вести життя, чуже їхнім уподобанням. Одні тоді перейшли на Московщину, де організували колонії в місцях, доти ніким не заселених. Інші, зібравшись групою в 6.000 осіб, пішли на службу до перського шаха. Прибувши на береги Танаїсу, вони зустрілися з групою московських козаків, які проживали на островах тієї ріки. Від них довідалися, що — коли об'єднають сили — зможуть легко здобути Асак. Після короткого роздумування про важливість місця, вирішили вони там і зупинитися. Як ми вже оповідали, взяли вони ту місцевість, фортифікували її якнайкраще, заклали арсенал для своїх чайок („саїк") та інших менших човнів і звідти тривожили турків так дуже, як ще ніколи".

„Ті ж, які залишилися в своїй країні, дуже терпіли від утисків польської шляхти. Не можучи довше жити в такому суворому рабстві, вони повстали і вибрали своїм провідником якогось Кільмініескі (тобто Хмельницького — Л. П.; таке трансформування українського гетьмана Богдана Хмельницького виразно вказує на те, що Ріко в своєму подекуди фантастичному, але завжди цікавому описі „країни козаків" користувався в першу чергу польськими джерелами — А. П.). Насправді він походив із знатного литовського дому, але був здеґрадований через свої злочини (згадаймо тут, що й про гетьмана Івана Мазепу вороги Української Держави пустили версію про „галоп на коні"... — Л. П.). Ці повстанці спочатку купчилися в лісах, бо не мали ще сили поставити чоло своїм ворогам. Але, одержавши велику підмогу від інших козаків, вони покинули свій сховок, вийшли весною в похід, побили поляків і забрали велику здобич".

„Після цього вони, — продовжує Ріко, — уклали союз із татарами і почали робити наступи аж до Замоска (тобто Замостя — Л. П.), розташованого 20 льє від Варшави. Багато можна оповідати й про інші події там, але я обмину їх мовчанкою, бо це не стосується моєї теми. Однак, зазначу, щоб було зрозуміліше, що Рада („Консей") Польщі робила непоправну помилку, турбуючи козаків, втручаючись в їхній уклад життя; що треба було проявити найбільшу осторогу-увагу до нації, для якої виправи (воєнні — Л. П.) відіграють таку велику ролю; що треба було не тільки не обмежувати їхніх давніх привілеїв, а навпаки, — треба було їх поширювати, щоб утримати в своїй орбіті для Польщі".

„Також можна сказати, що козаки заслуговували на дбайливе до себе ставлення. При оказії вони можуть залляти (наступити масою — Л. П.) Турецьку імперію і наробити великої шкоди: принаймні, вони своїми нападами могли змусити султана придушити татар. Але відколи ця нещаслива революція розпочалася, вони тільки наробили безладдя в Польщі, нарешті повстали і, разом з усіма провінціями України пішли під протекцію Порти".

Так писав англійський дипломат про Україну, її населення і, забігаючи в своїй „Історії" наперед, — національну революцію під проводом гетьмана Богдана Хмельницького. Писав на основі чужинецьких джерел, а все ж мусів визнати чимало позитивів, як і те, що Україна відіграла тоді важливу політичну ролю в світі. Лише не змогла вона своєї позиції використати повністю, кидаючись під тиском різних сил на бодай короткотривалі „протекції" чи довготривалі рівноправні, як задумувалось, „союзи" з Московщиною.

Справи релігійні

У 1638 р. (стор. 129), повідомляє Ріко, відбулася наступна подія у Константинополі:

„...У цей час Патріярх Константинопольський був обвинувачений представниками Церкви з Галату в тому, що розпочав листування з московитами і козаками. Патріярх був звільнений від обов'язків, переведений до Семи Веж і потім там задушений. Це був відомий Кирило, про якого ми вже оповідали, і який певний час провів у Англії..."

(Далі залишаємо для аналізи фахівцям).

Турецькі надії

Рік 1638 (стор. 129-130). „...Особливо побоювалися Польщі. Але як тільки довідалися, що розпочалася громадянська війна між поляками і козаками і що останні втратили в одній битві 10,000 людей, — страх обернувся в радість і певність себе. Думали навіть, що козаки почнуть шукати союзу із Великим Везиром і, таким чином, імперія зможе прогресувати одночасно на дві сторони". (Саме тоді велика турецька армія наступала на Вавилон; проти Туреччини виступила Венеція).

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА В ҐЛЯЙХЕНБЕРЗІ

Історія українського народу це безупинна борба з історичними ворогами за привернення вільної самостійної Української Держави. Найбільшим свідком геройства українського війська на чужині був замок Ґляйхенберґ в Австрії.

Побудовани на недоступній скалі мов цар панує над околицею. Його підніжжя є вкрите запашними травами й пільними квітами, а він сам зеленими шпильковими лісами. Зруйнований середньовічними нападами і найновішою війною, стоїть на скалі мов всохле дерево, що чекає свого останнього кінця. Саме цей старинний замок шість тижнів облягала червона армія — а обороняла його по геройськи українська дивізія. Півтора місяця шалів лютий бій, щодня ревіли гармати, тарахкотіли ґранати, відбувалися атаки, які ударемнювала геройська оборона української дивізії. Ворогові не пощастило його здобути. Навіть коли ворог окружив був дивізію, не піддалися, ні здали замку, борючися мов льви. Завдяки сотникові Козакові вдалося дивізії прорвати ворожий перстень й звільнитися, оставляючи на полі слави сто героїв, яких слава не сміє ні серед чужих ні своїх загинути. А запорукою їхньої слави це новопобудований пам'ятник на цвинтарі у підніжжі замкової гори в Ґляйхенберзі.

Гадка побудови такого пам'ятника зродилась була по посвяченні пам'ятника у Фельдбаху. А зродилася вона з двох причин — перша, що дивізія найдовше билася по геройськи під Ґляйхенберґом, а друга, що це одиноке місце, що надається до прославлення геройства й слави українського війська. Це славний курорт, куди приїжджають українці й чужинці з цілої Европи. Не один зацікавиться пам'ятником, його написом, львами і трузубом. Крім того в Ґляйхенберзі мешкає наша землячка з Перемишя, яка радо буде пояснювати гостям історію пам'ятника. Важне й те, що місцевий парох приобіцяв ніколи не відходити з цвинтаря, не помолившися з людьми, клячучи за наших й своїх героїв перед пам'ятником.

Найбільша трудність була в набутті площі. На цілім цвинтарі було лиш одне вільне і то найкраще місце під пам'ятник, лицем звернене до замку, яке з трудом віддав нам місцевий парох під деякими умовами.

Плян пам'ятника виготовив живий свідок боїв під Ґляйхенберґом арх. Хомин Ростислав. Його вислано до Братства „Броди-Лев" в Америці до затвердження. Братство одобрило його й обіцяло старатися про фонд, але вже новий голова занехав це шляхотне діло, яке започаткуваг був пан Шуган. Ми удалися до Бр. І. Дивізії, але воно видавало „Альманах дивізії" і не мало на це гроша. Не позіставало нічого іншого, як приватними збірками реалізувати плян — щоб не стратити площі. Завдяки ідейним воякам й громадянам призбирано стільки, що побудовано й посвячено пам'ятник. Найбільша збірка вплинула з Австралії 200 Л., завдяки панові Гішовському, збірщикам і жертводавцям. Пам'ятник з посвяченням коштував 25,000, а зібрано 20,000 австр. шіл.

Посвячення відбулося 21-го червня в самі наші Зелені Свята. Попередила його полева співана Служба Божа при пам'ятнику австр. поляглих, яку передавали голосники цілому Ґляйхенберґові. Відправляв парох Відня о. д-р Вол. Гавліч ЧСВВ з о. Дацковським й о. Д. Ковалюком. Співав славний хор церкви св. Варвари у Відні під управою пана Гнатишина Андрія. Вмить ціла церковна площа заповнилася по береги. На почесних місцях засіли: властитель курорту, граф Брюселя, посадник міста, делеґати й місцева інтеліґенція. Площа знову заповнилася братствами австр. комбатантів з Фельдбаху, Ґляйхенберґу, Тавсмандорфу й українськими громадянами з Кляґенфурту з головою п. Гарасимом Іваном, з Дірнфельду з делеґ. Опришком Семеном й Льоном Євгеном, з Вілляху з делеґ. Серембіцьким з Грацу, громада й Тов. Студ. „Січ" з головою обоїх п. Машовцем Мих. Найкраще презентувалося Братство св. Варвари з Відня у своїх вишивках, якими чарували всіх учасників свята. Мелодійний спів літургічних пісень переносив душу в надземський світ і гоїв зболілі рани української душі, наповняючи її новими силами до дальшої борби за Бога й Україну. Була вона справдішньою насолодою, потіхою кормом і ліком. А автрійці говорили, що наша Літургія — це не земський, а ангельський спів. По скінченій Літургії відспівано церковно національний гимн: „Боже Великий".

Безпосередно по Службі Божій зложено від українців вінок перед пам'ятником австр. поляглих. Уформувався похід й рушив в сторону цвинтаря, що віддалений від церкви три кілометри. Похід отвирав наш прапор, який ніс б. дивізійник пан Льох Євген. За прапором йшла оркестра комбат. з Тавсмандорфу. За нею ряд вінків від українців й австрійців. За вінками священики, Братство св. Варвари й хор. Оркестра з Ґляйхенберґу, австр. комбатанти й місцеві вірні, що замикали похід.

Посвячення довершив парох Відня о. д-р Гавліч ЧСВВ з двома латинськими місцевими священиками. По відспіванні „Со духи праведних" слідували промови. Перший промовляв б. пол. духовник о. Д. Ковалюк. У своїй промові вказав на обов'язок відносно українських героїв — а саме „Не забувати про них, молитися, щоб їхня жертва не була надармо". Другий бесідник говорив по німецьки і сказав, що війна дала волю Австрії, а українцям ще її дасть. Третім промовцем був о. д-р Гавліч, який говорив про ідею — жертву з ідеї і про борбу під національним прапором. Четвертим промовцем був голова УЦДЛ о. Дашковський Іван.

По промовах слідувало зложення вінків. Понеслася сумна і „Вічна Пам'ять", яка не одному витиснула з очей сльозу. Закінчилося торжество й укр. маніфестація, якої досі поза Віднем не бачилося ні не переживалося. Ціле торжество врихильно передало австрійське радіо.

Тяжко було розлучатись зі своїми героями, а особливо бувшим дивізійникам.

о. Д. Ковалюк,
б. пол. духовник.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Замість повідомлень про вінчання нашої дочки ЛЮБОМИРИ ЛІЩИНСЬКОЇ з п. РОМАНОМ КОСТІВ, що відбулося 1-го липня ц. р. в Шикаґо — складаємо квоту 20.— долярів на „КОДУС" (українську студіюючу молодь).

ОСИП і СОФІЯ ЛІЩИНСЬКІ, Шикаґо.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Закінчення шкільного року та Свято Матері в Йонґставні, Огайо

З нагоди закінчення шкільного року в Школі Українознавства при Осередку СУМА ім. полк. Є. Коновальця в Йонґставні, Огайо, підготовили діти гарне свято в честь своїх матерей і латьків, яке відбулося 21-го червня.

Свято отворив п. М. Федьків - Феден, референт молоді Осередку СУМА, і згадав, що минає 5 років, як ця школа заложена Осередком СУМА. В ній досі училося 100 дітей, хлопців і дівчат, у віці від 7 до 16 років. Навчання відбувалося раз на тиждень в суботу, а діти були поділені на три групи - кляси, відповідно до свого віку та до знання української мови. Навчали о. монсіньйор Лев Адамяк, парох української греко - католицької церкви Пресв. Тройці — релігії; п. М. Чепак, голова Осередку СУМА та п. М. Федьків - Феден — української мови; п-і мґр. К. Жмуркевичева — української історії; д-р Р. Стахура — географії України. В потребі помагав у навчанні заступник референта молоді Осередку СУМА п. Б. Чепак, студент Йонґставнського університету.

Крім навчання вищезгаданих предметів звернено також увагу на науку співу, музики та народних танків. Співу і музики учив мґр. М. Жмуркевич, який був також диригентом хору та мандолінової оркестри Юного СУМА. Народних танців учив в останнім часі п. Волошин з Йонґставну. Маючи музично підготованих дітей, можна було приступити до виставлення навіть тяжчих музичних речей, таких як прим. М. Лисенка „Коза Дереза", яку виставлено мин. року, та діточих сценок М. Фоменка „Котик Кікі" і „Листоноша", які були приготовані на цьогорічне свято. Виставлення вище згаданих музичних речей було можливе завдяки помочі режисерки п-і Валентини Стахурової, б. артистки театру М. К. Садовського в Києві, яка причинилася своїм багатим фаховим знанням та досвідом до повного успіху цих вистав. П. Федьків - Феден висловив подяку о. Л. Адамякові, всім учителям школи та п-ї В. Стахуровій за їхній труд та віддану працю для наших дітей.

О. монс. Л. Адамяк виголосив глибоко продумане вступне слово, в якім вказав на великий вплив, який мають на молодіж добрі учителі та виховники, зокрема тоді, коли вони підходять до дітей з любов'ю та посвятою, та навів на це приклади з правдивого життя. Цікавий реферат про значення Свята Матері мала п-і мґр. К. Жмуркевичева, в якім представила також те, які небезпеки грозять нашим дітам, та як треба до них не допускати.

Інші точки багатої та різнородної програми виконали самі діти Ю СУМА. Найбільше зацікавлення викликали згадані вже музичні сценки М. Фоменка. В „Котику Кікі" виступали успішно дівчинки: М. Стапай, М. Чепак, М. Антончак та Діточий Хор. „Листоношою" був Р. Куцулаба, а інші ролі виконали: Л. Мисів, Г. Коваль, Е. Сухар та У. Луць і С. Мацейко. Гарні декорації зготовив п. М. Попик, заст. культ. - освіт. референта Осереку —СУМА.

Мандолінова оркестра Ю СУМА, під дириґентурою мґр. М. Жмуркевича, гарно виконала кілька композицій М. Гайворонського. Солістками були П. і К. Юрист (клярнети). Діточий хор Ю СУМА, також під дириґентурою мґр. Жмуркевича, гарно заспівав кілька пісень. По відспіванні „Лісні до Мами" діти роздали своїм матерям квіти, що було дуже милою картиною. Сольо в пісні „Молитва за Вітчину" співала М. Стапай.

Старші діти Ю СУМА Е. Сухар, І. Смерека та Л. Мисів виголосили відповідні до Свята деклямації. Менші діти Ю СУМА К. Ткачук, Г. Лінинська, О. Пільо, Х. Савицька, І. Мисів, І. Лінинська та М. Куцулаба виголосили збірну деклямацію віршів Уляни Кравченко „На свято Матері".

Референт молоді Осередку СУМА п. М. Федьків - Феден приготовив дбайливо діточу сценку „Ріпка", яка випала дуже гарно. Участь в ній брали: Б. Данилик, С. Поліщук, М. Рівняк, І. Поліщук, Б. Болотенний, Ігор Грицак та гурт менших дітей Ю СУМА.

На окреме відмічення заслуговує виступ Ю СУМА з Акрон, Огайо, який, під управою п. Райци з Клівленду, відтанцював надзвичайно гарно та з великою ґрацією ряд українських народних танків. Треба також підчеркнути гарні народні строї. Гарно затанцювали кілька народних танців Юні Сумівці з Йонґставну під управою п. Волошиновича. Відбувся також вибір королеви Ю СУМА, якою була вибрана Маруся Проць. Програму заповідав п. М. Попик, а подяку всім виконавцям програми та учасникам Свята зложив п. М. Чепак, голова Осередку СУМА.

По програмі було скромне приняття, яке приготовила Жіноча Секція Осередку СУМА під проводом своєї голови п-і мґр. К. Жмуркевичевої. Під час приняття п. Д. Проць, голова Батьківського Комітету школи українознавства висловив в імені родичів подяку о. монс. Адамякові як катехитові та всім учителям і на доказ признання за працю і їхню відданість Школі передав їм всім гарні дарунки від Батьківського Комітету: різьблені в дереві предмети народнього мистецтва.

Буфетом під час приняття занявся Господарський Відділ Осередку СУМА під проводом п. Г. Луця.

Д-р Роман Стахура

Олег Коропей першуном у військовій школі

Олег Коропей з Потакет, Ровд Айленд, почав мріяти про військову школу в Борденставні, Ню Джерзі, чи не в пластовому таборі в Іст Четгем, де про цю школу розказував йому її бувший світлий учасник, Гоко Кравців.

У слід за бажанням почалися старання, ряд належних рекомендацій, вступний іспит у Бостоні і неначе на завершення цих старань був підбадьорюючий лист Гока, що в ньому він звертається до Олега: „Пам'ятай, що все залежатиме від тебе. Борденставнська Військова Школа отворить тобі багато можливостей, а що ти з ними зробиш і як їх приймеш, то твоє діло. Я, є певний, що тобі все піде добре і що колись стріну тебе як товариша, вояка-офіцера Вільних Армій Світу".

Заховавши глибоко в душі дружню заохоту свойого пластового зверхника, — Олег починає шкільний рік, рік твердої військової дисципліни, гартування духа й тіла, рік науки. Своїми виявами й поступами в школі Олег підсилює серед керманичів школи високу опінію про українців, що її оставив по собі його попередник Гоко. У кожному місячному чи чвертьрічному звідомленні - свідоцтві, висиланому родичам, управитель школи, д-р Смит дописує власноручно гратуляції й вияви вдоволення з успіхів Олега в школі. — Свідомий обов'язків і свойого походження, він вибивається на перші місця в школі, здобуваючи признання серед своїх наставників і респект серед товаришів - кадетів.

Перший рік своєї науки в Борденставні кінчає Олег у ступні сержанта, а на кінцеворічній, т. зв. „Дін'с Ліст", що на ній поміщено імена 90 найкращих кадетів, ім'я Олега Коропея з порядковим числом 1 очолює згадану листу.

Згадуємо про успіхи цього юнака для чергового підчеркнення радісного факту, що наша молодь у школах усяких ступнів своїми світлими виявами підносить повагу українського імени.

Це також доказує, що наші юнаки, які виходять із під окрилля Українського Пласту, в належний спосіб засвоюють собі й провадять у життя виховні кличі, заключені в пластовому поздоровленні „СКОБ".

Належить також згадати, що Олег, подібно як і його батьки, є членом 93 Відділу УНСоюзу від часу свойого прибуття до ЗДА. Батько Олега, д-р ветеринарії, Йосип Коропей, та мати д-р медицини, Ольга Коропей живуть у Потакет, Р. Ай., де проводять свої професійні офіси і є активні в громадському житті, а зокрема в свойому Союзовому Відділі.

Н. Н.

Вислід і продовження конкурсу ОПДЛ на дитячі пісні

Управа Об'єднання Працівників Дитячої Літератури проголошує вислід конкурсу на тексти пісень для дітей кожного віку: пісні - молитви, пісні- гимну і пісні - маршу.

На конкурс наспіло понад сто текстів від 42 авторів. Оціночне жюрі в складі — Р. Завадович, І. Коровицький, і Б. Гошовський вирішило, після розглянення надісланих творів, розділити другу і третю нагороди на три рівні частини по $25 і нагородити ними:

а) текст молитви „Боже на небі" під гаслом „Струмок".

б) текст гимну „У всьому світі" під гаслом „Олекса Крига" і

в) текст маршу „Над землею сонце встало" під гаслом „Калина".

Після розкриття конверт жюрі ствердило, що „Струмок" — це поетесса Ганна Черінь, „Олекса Крига" — поетеса Діма, а „Калина" — поет Леонид Полтава.

Першої нагороди жюрі не признано нікому, бо хоч між надісланими творами є теж високомистецькі поезії, але вони не відповідають умовам конкурсу, а саме сприйманню і розумінню дітей кожного віку. Жюрі рішило особливо відзначити релігійні поезії під гаслом „Пісня" — Оксани Лятуринської, — ці поезії на пропозицію жюрі прийняли оо. Василіяни в Торонті для позаконкурсової нагороди в сумі $50 і для видрукування в журналі „Світло". Крім цього жюрі відзначило тексти: пісню-молитву „Ми молимось" — гасло „Іду на вас" — Миколи Щербака; молитву „Благослови" — гасло „Жайворонок" — Василя Дубини, „Марш українських пластунів" — гасло „Сеньйорка" — Ганни Черінь, „Марш молоді" — гасло „Мева" — Андрія Озаревського і марш молоді „Ми ростемо" — гасло „Гнат Станса" — Остапа Тарнавського.

Першу нагороду в сумі $75 Управа ОПДЛ призначує далі як нагороду за тексти дитячих пісень — молитви, гимну, або маршу, і проголошує черговий конкурс на такі тексти з реченцем до 31 грудня 1959 р.

Тексти слати на адресу:
OPDL, 49 Laws Street
Toronto 9, Ont., Canada

Цією дорогою Упр. ОПДЛ складає подяку за уфундування нагород — за пожертви на фонд ОПДЛ — П. Т. Фірмі Е. Думин і С-ка в Торонті — $50; Кредит. Спілці при Парохії Матері Божої Н. Пом. в Торонті в сумі $200; Кредит. Кооп. „Будучність" у Торонті — $150; Український Кредит. Спілці в Торонті — $75 і ВП. д-рові І. Макаревичеві в Ню Йорку — $50. Виказ інших пожерт є поміщений при кінці книжки „Бабунині казки" Т. Білецької, а чергові виказі будуть поміщені з подякою в чергових виданнях ОПДЛ.

Управа ОПДЛ і Оціночне Жюрі.

З наших буднів

ПОЛТАВА І КОНОТОП

Довідуємось, що на Святі Весни наші браві пластуни втяли знамениту штуку: повторили ще раз бій під Полтавою, і, розуміється, віднесли блискучу перемогу над Московським Сфінксом.

„Пластовому юнацтву треба було лише 6 хвилин, щоб знести ворожі позиції і біг історії завернути в нашу користь", — звітує про цю славну баталію „Пластова Ватра".

Ну, такий „бліцкріг" направду імпонує! За шість хвилин часу колесно історії обертається на 160 ґрадусів, москалі розгромлені, Полтава наша, і не гетьман Іван Мазепа втікає з шведами до Бендер, а цар Петро Перший рве на зламану шию до свого Петербурга!.. І хай це буде лише гра і вияв юнацької романтики — оце символічне здійснення наших побожних бажань з-перед 250-ти років, проте, на мою думку, одна така інсценізація матиме кращий вплив на душу молодого покоління, як усі в році жалобні академії.

„Розуміється, в нашій, трагічній назагал історії, трапляються і такі випадки, що їх не треба завертати назад і поправляти, чи переінакшувати. До таких світлих моментів належить битва під Конотопом — єдиний, здається, випадок, коли то наші збили „старшого брата" на капусту. На Конотоп вже має у нас, що так скажу, патент, інша молодіжна організація — СУМА, яка другий рік під ряд влаштовує під час різних патріотичних маніфестацій славні „Конотопські бої".

Але є один „тробель" при цього роду інсценізаціях: розповідали мені сумівські виховники, що малі актори, під час розподілу дієвих роль, за гріхи світу не хочуть бути москалями! Бунтуються, плачуть, просять та молять режисера, щоб всіх їх поробив козаками. І лише під тиском дисципліни, на приказ, одягають на себе зненавиджену московську форму, і виходять, мов на заріз, на конотопські поля, щоб з радістю гинути від козацьких шабель.

З цого виходило б, що не так дуже погано стоять справи з патріотизмом цього молодого покоління, як про це дехто лементує. Діти хочуть бути патріотами, та не такими, що завжди беруть в шкіру, як бідний в торбу. І в тому поміщається різниця між ними та їхніми батьками, що колись так любувались (та й ще досі любуються) в показуванні на сцені страждальних і мученицьких „живих образів", на яких Україна завжди розп'ята, з тяжкими кайданами на руках і ногах, а довкола неї — хрести, могили, ґрати і криваві заграви спаленого Батурина...

Вибачайте, батьки-страждальники, але ваше молоде насліддя, що не пам'ятає України ні в кайданах, ні без кайданів, просто не сприймає цих „живих образів" так, як ви їх сприймали і переживали. І може не розуміє воно — чому ви так обноситесь перед світом із своїми невольничими кайданами, чому так залюбки виставляєте на публічний показ ваші списовані спини?..

Ікер

З невимовним жалем
подаю до відома своїм Приятелям та Знайомим
сумну та жалісну вістку,
що 20-го липня 1958 р., о год. 11:30 вечором
спочила в Бозі,
МОЯ НЕЗАБУТНЯ ДРУЖИНА,

Пані АНАСТАЗІЯ КУЛИК
з дому СЛІПЕЦЬ,

народжена 2-го серпня, 1906 р.,
в м. Гарланд, Манітоба, Канада.

Переїхала зі своїм мужом до ЗДА, Міннеаполіс, Мінн.,
і тут розпрощалася зі своїм мужом.
Похоронена на цвинтарі св. Антона.
У першу річницю відправив Службу Божу о. Лев Дорош
у Церкві св. Константина.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

ПЕТРО КУЛИК,
Прибитий горем чоловік Покійної

Папа прославляє прикмети японського народу

Рим. Папа Іван XXIII приїхав в минулий вівторок спеціально на кілька годин з своєї літньої резиденції Кастель Гандольфо до Ватиканського палацу, щоб прийняти на приватній авдієнції японського прем'єра Нобосуке Кіші. Папа виголосив французькою мовою промову в якій прославляв інтелігенцію японців, їх технічний хист і їх послідовність та видержливість в осяганні намічених цілей. Далі, він підкреслив добрі товариські манери японців, їх глибоко вкорінене почуття родинного зв'язку та їх вірність для національної і родової традиції. Папа пригадав, що св. Франціс Ксавер, який помер у 1552 році, перший защепив християнізм в Японії, яка, зрештою, в більшості тримається віри буддистів або шінту. Після тієї авдієнції Папа повернувся до Кастель Гандольфо, а японський прем'єр від'їхав до Франції з офіційною візитою. В Парижі був ще в тому часі етіопський монарх Гайле Селассі.

Новий секретар торгівлі Мюллер проти „розпещування" урядом підприємців

Вашингтон. — Найменований президентом Айзенгавером новий секретар торгівлі 65-річний Фредерік Г. Мюллер знайшов прихильне прийняття в пресі і в радіових коментарях, в яких передбачається, що Сенат не буде проти затвердження цієї номінації. Дехто побоюється, що ліберальні сенатори можуть не долюблювати Мюллера, якого вважається за „архиконсерватиста", який в статті з 1957 р. заявився проти того, щоб уряд „розпещував" дрібних підприємців та помагав їм фінансово. На думку Мюллера єдина допомога уряду для підприємців — це дбати про здорову економіку країни. Мюллер тоді твердив, що численні підприємці банкротують тому, що не знають, як вести свої підприємства. Мюллер від 1914 року був у родинному підприємстві — фабриці меблів, яка затрудинювала 100 робітників. Досі він займав високі становища в Клюбі Ротаріїв. Крім того він є масоном 32-го ступня. Мюллер вдовець, батько одного сина і одної доньки, його „саббі" — це гра в бриджа і гра в гольфа, а крім того він це любить літати і має дозвіл на їзду приватним літаком.

Нова успішна проба з далекосяжною ракетою „Атлас"

Вашингтон. — Представник летунства повідомляє, що 21-го липня вдалася вповні нова проба з випущенням далекосяжної 265,000-фунтової керованої ракети „Атлас", яка пролетіла з летунської бази з Кейп Канаверал на Флориді понад 5,500 миль і впала коло острова Вознесення в південній частині Атлантику. Вдалося також здобути і той конус, який був причеплений до ракети. Ракета летіла зі швидкістю 15,000 миль на годину, а конус вдалося віднайти вже годину після того, як „Атлас" випущено на Флориді. Представник летунства заявив, що оця найновіша спроба з „Атласом" свідчить про те, що п'ятимісячні невдачі з випущенням цієї ракети належать до історії, бо вже знайдено причини попередніх невдач. Секретар оборони Ніл МекЕлрой заявив в Омазі, довідавшись про цей успіх з „Атласом", що „тепер ми вже є на правдивому шляху".

Короткі Вістки

● Стейтовий Іллінойський Музей повідомляє, що недалеко Гавани, Іллиной, знайдено спільний гріб з останками 15 індіян, похороненим там 2,500 років тому.

● Західньо-німецький канцлер Конрад Аденауер виїде в половині серпня на короткі ферії до містечка Каденабія над озером Комо в Італії, де вже відпочивав у травні і де йому дуже сподобалось.

● Уряд Західньої Німеччини замовив в Об'єднаній Арабській Республіці легкої піхотної зброї на 6 мільйонів долярів. Сталося це після того, як араби обурились, що німці закупили на три мільйони долярів протитанкових гранат в Ізраїлі, де й досі не полагоджено урядової кризи, що виникла внаслідок тої транзакції.

● В конгресовій комісії у Вашингтоні 7 свідків в справі посилення комуністичної діяльности в ЗДА відмовилися відповідати, посилаючись на п'яту поправку до конституції. Це є: Річард Вилсон Рейхард, Лінн Джефсон, Генрі Кляйн, Естер Кантор, Сідні Фінкельстейн, Сюзен Воррен і Луїз Вейнсток.

Купуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі"

Зі Спорту

ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЧЕМПІОНАТИ УСЦАК

(Комунікат УАСК „Львів" — Клівленд)

З уповноваження Української Спортової Централі Америки й Канади (УСЦАК), в суботу 22-го і в неділю 23-го серпня 1959 р., УАСК „Львів" Клівленд влаштовує Першi Легкоатлетичні Чемпіонати Юньйорів (хлопці й дівчата до 18-го року життя), на які цим шляхом запрошує всі українські Спортові Клюби, Товариства й Секції наших Молодіжних Організацій в Америці й Канаді. Передумова участи в чемпіонатах: членська приналежність клюбу, товариства чи секції до УСЦАК.

В програмі дводенних змагань, що відбудуться на Jas Ford Rhodes High School Stadium, 5100 Biddulph, Cleveland, Ohio передбачені такі конкуренції: дівчата: біги 60 ярдів, гінці 4×60 я., скоки в гору й далечінь, мети диском, ратищем і кулею. Хлопці: біги на 100 я., 880 я., 120 я., через плітки, гінці 4×100 я., скоки вгору, вдалечінь і вгору на жердці, мети диском, ратищем і кулею.

Переможці індивідуальні (в усіх конкуренціях) будуть нагороджені плякетами й грамотами, а переможні дружини хлопців і дівчат одержать чаші.

Початок змагань: субота, 22-го серпня, год. 3-тя пополудні. Тієї ж днини, ввечорі відбудуться „легкоатлетичні вечорниці" з танцями.

З уваги на передбачену дефіляду, учасників проситься привезти з собою клюбові прапори й таблиці (на жердці) з вписаною своєю назвою клюбу і міста.

Організатор змагань, УАСК „Львів" Клівленд, забезпечує всіх позаклівлендських змагунів і змагунок прохарчуванням і нічлігом. З уваги на те, необхідно негайно зголошувати учасників, подаючи окремо число змагунок і змагунів. Остання дата зголошення: 16-го серпня. Адреса для висилки: UASC Lviv, 2255 West 14th Street, Cleveland 13. Ohio

Провід УАСК „Львів" — Клівленд.

Легкоатлетичні змагання в Клівленді

В ході підготови до крайових змагань юньйорів, що їх плянує УСЦАК на осінь цього року, легкоатлети УСК „Львів" в Клівленді, після короткої заправи, відбули для перевірки своїх сил — в днi 25 червня ц. р., дружинові змагання з місцевими литовцями, в яких знову показали свою високу клясу, осягнувши цілий ряд добрих вислідів, що дає підставу сподіватись дальшої поправи їхньої форми й осягів.

В групі хлопців, віком 16-18 років життя, переведено 6 конкуренцій, в яких осягнено такі висліди:

Біг на 120 ярдів:
1. Литовець — 13.7 сек., 2. Маланчук Б., 3. Вігун Яр., 5. Вігун А.

Біг на 880 ярдів:
1. Дубас 1.-2.24.2., Раковський Р., 3. Стецяк О.

Скок вгору:
1.Литовець — 5ф.6½ін (1.79м)..2. Маланчук Б. 5ф. 6½., 3. Пашин Б. 5.6½., 4. Стецяк О. 5.,5. Вігун Я. 5.3.

Скок вдовжінь:
1.Маланчук Б. 20ф. 1½ін. (6.13м.)., 2. Литовець 19.10, 3.Грабець Ю. 19.7½., 4. Литовець 19.½., 5. Вігун Я. 18.5

Стусан кулею:
1. Маланчук Б. 37ф.6ін (11.43м.).,2. Литовець 37.2, 3. Литовець 35.5, 4. Вігун Я. 35.2 5. Литовець 33.7.

Мет диском:
1.Литовець — 114ф.3ін (34.82м.), 2. Вігун А. 101.8, 3. Литовець 99.6, 4. Литовець 96.4, 5. Грабець Ю. 93.11.

В конкуренціях дівчат брали участь змагунки віком 14-18 років.

Висліди:

Біг на 60 метрів:
1-3 місце литовки, 4. Пігуляк О., 5. Сахно Хр., 6.Шуст Т.

Стусан кулею:
1. Кострик І. 25ф.5ін. (7.75м.), 2. Литовка 21.10, 3. Грушкевич М. 23.1¼, 4. Литовка 21.9.

Мет диском:
1. Кострик І. 62ф.9¾ін. (18.92м.), 2. Казка 3. 56.9, 3. Литовка 56.3, 4. Литовка 54.5, 5. Руденська Л. 54.5.

Скок вгору:
1. Литовка 51.¾ ін. (1.31м) 2. Литовка 51, 3. Кравець І. 50, 4. Литовка 50.

Скок вдовжінь:
1-4 місце литовки, 5. Кравець І. 11ф.8ін., 7. Грушкевич М. 11.5.

Змагання закінчились перемогою юнаків УСК „Львів" у відношенні 38:27 точок та програною юнаків юначчок 18:37 точок.

В складі суддівської комісії входили пп.: А. Бельскус (провідник змагань) та А. Яцишин, І. Кунаш, В. Древницький й Я. Потічний.

● Адріян Конан Дойль, син англійського письменника Артура Конана Дойла, творця Шерлока Голмса, оскаржив совєтське державне видавництво, вимагаючи півмільйона долярів авторського гонорару. Міський московський суд відкинув цю скаргу, але совєтський уряд дозволив англійському адвокатові Дойла внести скаргу до найвищого совєтського суду. Москалі, як відомо, передруковують твори закордонних письменників, не оплачуючи ав...

● Нікита Хрущов заявив у своїй промові в Ряшеві, в Польщі, що „американські капіталісти не хочуть торгувати з СССР" і „не хочуть їсти совєтського кав'яру". „Але-хай не купують, — потішав себе Хрущов, — буде більше кав'яру для нас".

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!